

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'מז

ערב שבת קודש
פרשת עקב
י"ט במנחם אב התשע"ד

יוצא לאור עלידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ט במנחם-אב ה'תשע"ד - כ"ו במנחם-אב ה'תשע"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ט במנחם-אב	ה' שאר אבות הטומאות פרק ג-ה.	ה' מלוה ולוה פרק יד.	מ"ע צו.
ש"ק	כ' במנחם-אב	פרק ו-ח.	פרק טו.	מ"ע צו.
א'	כ"א במנחם-אב	פרק ט-יא.	פרק טז.	מ"ע צו.
ב'	כ"ב במנחם-אב	פרק יב-יד.	פרק יז.	מ"ע קה.
ג'	כ"ג במנחם-אב	פרק טו-יז.	פרק יח.	מ"ע קה.
ד'	כ"ד במנחם-אב	פרק יח-כ.	פרק יט.	מ"ע צח.
ה'	כ"ה במנחם-אב	ה' טומאת אוכלין.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק כ.	מ"ע צח.
ו'	כ"ו במנחם-אב	פרק ד-ו.	פרק כא.	מ"ע צח.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחה החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
7.51	7.25.1	1.18	12.45	9.23	6.12	5.11	4.47	3.51	ו', י"ט במנחם-אב
7.49	7.24.0	1.18	12.45	9.23	6.13	5.12	4.48	3.52	ש"ק, כ' במנחם-אב
7.48	7.23.0	1.18	12.45	9.24	6.13	5.12	4.49	3.53	א', כ"א במנחם-אב
7.47	7.21.9	1.18	12.44	9.24	6.14	5.13	4.50	3.54	ב', כ"ב במנחם-אב
7.46	7.20.8	1.17	12.44	9.24	6.15	5.14	4.50	3.56	ג', כ"ג במנחם-אב
7.45	7.19.7	1.17	12.44	9.24	6.15	5.15	4.51	3.57	ד', כ"ד במנחם-אב
7.44	7.18.5	1.17	12.44	9.24	6.16	5.15	4.52	3.58	ה', כ"ה במנחם-אב
7.42	7.17.4	1.16	12.43	9.25	6.17	5.16	4.53	3.59	ו', כ"ו במנחם-אב

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י
עקב	6:47	8:01	7:03	8:03	7:03	8:04	6:55	7:04	8:02
ראה	6:40	7:52	6:55	7:55	6:55	7:55	6:47	6:57	7:54

עורך אחראי: לוי יצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יור: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474 אינטרנט:

חיטה, שעורה וגפן בעבודת האדם

אם תופסת את האדם קרירות בשעת התפילה, עליו להפסיק ולהתחיל סדר חדש בעבודת ה' • גם לאחר התבוננות יש לקלף, לזרוך ולסחוט, כדי לגלות את הפנימיות • הדרך לבית יהודי ראוי – לשתף את האישה והבנות בעניינים שבהם מתבוננים • ומה היה דבר ה'מסירה' על אבי הרבי, הרה"ק ר' לוי יצחק שניאורסון ע"ה, בעל הילולת כ' מנחם-אב • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

לאדם שטובע בנהר ועושה תנועות שונות כדי להציל את עצמו, הנה גם אם העומד על שפת הנהר חושב שמוטב היה לטובע בנהר לעשות תנועות אחרות כדי להינצל, מכל מקום, לא יהיו לו קושיות על הטובע בנהר, שכן, בהיותו במעמד ומצב של טביעה בנהר, הרי זה נוגע ביותר בעצם נפשו, ובשעת מעשה אינו יכול לחשב בדיוק איזה תנועות כדאי לו לעשות...

וכמו כן כאשר יהודי עומד להתפלל, ומתבונן שהקב"ה הוא "מקור מים חיים"⁶, וכל הפורש ממנו הרי זה כמשל הדגים שבים שכאשר פורשים מן הים מיד מתים (כדאיתא בגמרא⁷) – הרי כיוון שעניין זה נוגע בעצם נקודת נפשו, כמדובר במאמר⁸ בעניין "בכל מאדך"⁹, אינו יכול בשעת מעשה לעמוד בקרירות ולהגביל את תנועותיו כו'; ואם בשעת מעשה נשאר בקרירות, ויכול להבחין ("פאָנאַנדער־קלייבן") בשכלו ולהגביל את תנועותיו – הרי זה ראייה שעדיין חסר אצלו

א. בניגוד לעניין הגלות שהכתוב מתאר בלשון "מדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים" – נאמר בכתוב בנוגע לארץ טובה ורחבה: "ארץ חיטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש"¹, שפרטים אלו הם כנגד פרטי העניינים ד"מדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים".

ב. כאמור לעיל², הנה עקרב הוא גרוע יותר מנחש ושרף, כיוון שקרירות – תכונתו של עקרב – מורה על העדר החיות.

ויובן על-פי מאמר הבעל שם טוב, במענה על הטענה שטענו על חסידים שבאמצע התפלה מתנענעים³ ("זיי וואַרפן זיך") ועושים תנועות עם הידיים ושאר האברים, בה בשעה שבעת התפלה צריך להיות בביטול כעומד לפני המלך, "כעבדא קמי מריה"⁴ – והשיב הבעל שם טוב⁵ על-פי משל

(1) פרשתנו ח, ח.

(2) תו"מ חי"ז ע' 146.

(3) ראה תורת מנחם – התוועדויות ח"ז ס"ע 251. וש"נ.

(4) שבת יו"ד, רע"א. וראה שו"ע אדה"ז או"ח סוסצ"ה.

(5) לקוטים יקרים יח, ב. הובא בהגהות "מקור חסד" (להר"ר

מרגליות) לספר חסידים סנ"ז.

(6) ירמ' ב, יג, יז, יג.

(7) ע"ז ג, סע"ב. וראה ברכות סא, ב.

(8) פ"ג ואילך (לעיל ע' 137 ואילך).

(9) ואתחנן ו, ה.

שכדי שיוכלו להיכנס לארץ טובה ורחבה, אזי השליבה הראשונה היא עניין הפירות, שהכוונה בזה לעניין ההתבוננות, ובוה גופא ישנם ב' עניינים: חיטה ושעורה, שהם ב' אופני התבוננות. והעניין בזה:

החילוק בין חיטה לשעורה הוא – ש"חיטה" היא מאכל אדם, ו"שעורה" היא מאכל בהמה, כדאיתא בגמרא במסכת פסחים¹⁷.

וענינו באדם – ש"חיטה" שייכת לנפש האלקית שנקראת "אדם", על שם "אדמה לעליון"¹⁸, ו"שעורה" שייכת לנפש הבהמית שנקראת "בהמה" (כולל גם כפי שנפש הבהמית משפעת על שכל האנושי).

ובהתאם לכך יש צורך בב' אופני התבוננות – התבוננות ששייכת לנפש האלקית, והתבוננות ששייכת לנפש הבהמית:

ההתבוננות ששייכת לנפש האלקית היא ההתבוננות בגדולת ורוממות האין־סוף, שהתבוננות זו מעוררת את נפש האלקית; וההתבוננות ששייכת לנפש הבהמית היא ההתבוננות בדרגת האלקות השייכת ונוגעת אליו (דווקא), שהתבוננות זו מעוררת את נפש הבהמית. ובפרטיות יש כמה מדריגות בהתבוננות השייכת לנפש הבהמית: יראת העונש, יראת חטא, ועד לבחינת "לאהבה את הוי' אלקיך גו' כי הוא חייך"¹⁹, דהיינו "לאהבה כו' משום כי הוא חייך"²⁰, והיינו, שאהבתו לאלקות היא בגלל שמסביר לעצמו שאלקות הוא חייו כו' – שכל זה הוא בנוגע לעצמו. ובכללות הרי זה אופן העבודה "על מנת לקבל פרס"²¹.

ויש להביא דוגמא להתבוננות השייכת לנפש הבהמית – בחינת שעורה:

יש להתבונן בכך שהפרנסה לא באה עליידי תחבולות והתחכמות²², שהרי רואה שישנם חכמים

עניין "בכל מאדך", ואולי חסר לו עוד משהו לפני "בכל מאדך"...

כאשר עומדים בתנועה של קרירות השכל, הרי זה הוראה על העדר החיות, כנ"ל שקרירות היא העדר החיות. וכדברי אדמו"ר הזקן¹⁰ אודות המחונכים שלו: "זוטרא דבכו מחיה מתים"¹¹, שיש בכוחם להחיות גם את השכל, אף שמצד קרירות השכל הרי הוא בבחינת "מת"¹².

ג. על־פי זה¹³ יובן¹⁴ מה שכתוב בגמרא¹⁵: "נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, עקרב כרוך על עקבו יפסיק".

כאשר יהודי עומד בתפלה, ולפתע אוחזת בו ("מיטאמאָל נעמט אים אָן") חמימות של העולם, "נחש כרוך על עקבו" – הנה הגם שאין זה כפי הרצוי, מכל מקום, "לא יפסיק", אין לו להפסיק מתפלתו, כי אם להמשיך להתפלל. סוף־כל־סוף, כיוון שיש בו חיות, יהפוך את החיות וההתלהבות לקדושה.

אבל כאשר עומד בתפלתו ואוחזת בו ("עס כאָפּט אים אָן") קרירות, "עקרב כרוך על עקבו", עקרב שארסו קר – הנה הגם שזהו רק על עקבו, היינו שהקרירות לא פעלה במוחו ולבו, אלא רק בעקביים, מכל מקום, יפסיק מתפלתו. כי, אם באמצע התפלה אוחזת בו קרירות, העדר החיות, הרי זו ראייה שכל סדר העבודה שלו אינו כדבעי, ולכן עליו להפסיק מסדר עבודה זה, ולפתוח בסדר עבודה חדש – עבודה מתוך חיות והתלהבות, שבאה עליידי לימוד פנימיות התורה, "אילנא דחייא"¹⁶.

ד. כאשר הפסוק מדבר אודות "ארץ טובה ורחבה" – אזי ההתחלה היא "ארץ חיטה ושעורה", והיינו,

(10) ראה סה"ש תש"ג ע' 99.

(11) ע"ז יו"ד, ב.

(12) ראה גם סה"ש תרצ"ז ע' 195. אגרות־קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ס"ע שטו. ח"ה ס"ע שעא (נעתק ב"היום יום" יא סיון).

(13) סעיף זה – המשך השיחה המוגהת שנדפסה בלקו"ש ח"ב ע' 371 ואילך.

(14) ראה גם תורת מנחם – התוועדויות ח"ט ע' 96. וש"נ.

(15) ברכות ל, ב. וראה תקו"ז תי"ח (לו, א).

(16) זח"ג קכד, ב (ברע"מ). וראה תניא אגה"ק סכ"ו.

(17) ג, סע"ב ובפרש"י. וראה סוטה רפ"ב.

(18) ישע"י יד, יד. יבמות סא, רע"א. ובש"ל"ה – חלק תושב"כ וישב סוף הדרוש צאן יוסף (שא, ב). ובכ"מ. גם בספר עש"מ מאמר אם כל חי ח"ב פל"ג. ועוד.

(19) נצבים ל, כ.

(20) תניא אגה"ת פ"ט. וראה גם תניא פמ"ד.

(21) אבות פ"א מ"ג.

(22) ראה תורת מנחם – התוועדויות ח"ב ס"ע 107. ע' 140.

לשתף בכך את עקרת־הבית, והיינו, שלא די בכך שהבעל בעצמו מבין זאת, אלא עליו להסביר גם לאשה כל הנ"ל, הן ההתבוננות דבחינת חיטה והן ההתבוננות דבחינת שעורה.

וזהו הטעם לכך שכ"ק מו"ח אדמו"ר השתדל ביותר בעניין חינוך הבנות, לא פחות מאשר בנוגע לחינוך הבנים²⁶, ובכמה פרטים עוד יותר מאשר חינוך הבנים - כי, בכדי שיהיו נשים יהודיות ("אידישע פרויען") צריכות להיות תחלה בנות יהודיות ("אידישע מיידלאַך"), וכדי שיהיו בנות

גדולים שעושים כל מיני תחבולות ואף־על־פי כן אינם מצליחים, ולאידך גיסא, ישנם כאלה שאינם פקחים במיוחד ("ניט קיין פאַרשפיצטע"), ואף־על־פי־כן מצליחים. וכמו כן רואה בעצמו, שלפעמים מסתובב ימים שלמים עם כל מיני תחבולות ללא הועיל, ולפעמים קורה שללא תחבולות, וללא עשייה כלל, באים אליו - הוא אפילו לא צריך ללכת, אלא באים אליו - בהצעה מסחרית שנוחלת הצלחה. ואם כן, רואים בעליל שלא ההתחכמות מביאה

כאשר יתבונן שעניינו הוא לגלות אלוקות בעולם, אזי יבין שכל זמן שנשאר לעמוד במציאותו, אינו כלי להמשיך אלוקות בנפשו

יהודיות צריך להיות חינוך הבנות. ועניין זה נוגע לא רק לבנות־ישראל עצמן, אלא גם לבני־ישראל, שכן, כדי שהאנשים, הבעל והאח, יהיו כדבעי, תלוי הדבר - במידה גדולה - בהנהגת הנשים²⁷, האשה והאחות, והיינו, שכאשר עקרת־הבית מתנהגת כדבעי, אזי גם הנהגת הילדים היא כדבעי, וגם הנהגת הבעל היא כדבעי, כך, שהבית כולו מתנהל כפי שצריך להתנהל בית יהודי - שהבית הפרטי נעשה מקדש לה', כמו שכתוב²⁸ "ועשו לי מקדש", ועל־ידי זה "ושכנתי בתוכם", להיות "כתפארת אדם לשבת בית"²⁹, היינו, שהבית נעשה דירה להקב"ה, וכידוע³⁰ שעניין הדירה הוא שהדר בדירה נמצא בה בכל עצמותו, והיינו, שהבית נעשה כלי לעצמותו יתברך. וכאשר יעסקו כדבעי בחינוך הבנות, אזי יוכלו לומר למשיח - ש"הנה זה עומד אחר כתלנו"³¹, הוא כבר מוכן לבוא, אלא שממתין על "צבאות

את הפרנסה, אלא ישנו בורא עולם ומנהיגו, ובו תלויה פרנסתו.

ה. החילוק שבין ב' אופני ההתבוננות ד"חיטה" ו"שעורה" הוא:
ההתבוננות בבחינת "חיטה" - כיוון שמדובר אודות גדלות ורוממות האין־סוף, הרי זה עניין של בלי גבול. ואילו ההתבוננות דבחינת "שעורה" - כיוון שזהו עניין הקשור עם האדם, הרי זה בהגבלה, ולכן נקרא בשם "שעורה", מלשון שיעור (ומדה)²³.

ו. והנה, כשם שבנוגע לחיטה ושעורה כפשוטם, יש צורך בפעולתה של עקרת־הבית, שהיא מכינה את החיטה ושעורה שיהיו ראויים לאכילה²⁴ - כן הוא גם בנוגע לחיטה ושעורה ברוחניות:
בכדי שההתבוננות דבחינת חיטה ושעורה תפעל פעולתה, להיות "תשמעון גו' ושמרתם ועשיתם גו'", שעל־ידי זה "ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע גו'"²⁵ - יש

26 ראה גם מכתב ח"י מנחם אב שנה זה (אגרות־קודש ח"ג ע' שעה). תורת מנחם - התוועדויות ח"ג ע' 24. וש"נ.
27 ראה תורת מנחם - התוועדויות חט"ז ע' 262 ואילך.
28 תרומה כה, ח.
29 ישעי' מד, יג.
30 ראה סה"מ מלוקט ח"ב ע' רמא. וש"נ.
31 שה"ש ב, ט.

23 ראה לקו"ת במדבר י"ד, ב, יא, אי. ובכ"מ.
24 ראה יבמות סג, א.
25 ריש פרשתנו.

שהוא עניין פנימיות התורה³⁶.
והעניין בזה³⁷:

"גפן" - יש בתוכו יין, אבל ישנו קרום ("הייטל") שמכסה על היין שבפנים, ובכדי לגלות את היין שבפנים, צריכים תחילה להסיר את הקרום המכסה.

ועל דרך זה ברוחניות: לאחרי שעוסק בעבודה ד"חיטה" ו"שעורה", ב' אופני התבוננות הנ"ל, שמצד זה נעשה בלבו פנימה עניין היין "המשמח אלקים ואנשים"³⁸ - הנה מצד זה שנמצא בעולם, מלשון העלם³⁹, יכול להיות שה"יין" שבפנים לא יפעל פעולתו, ובהכרח להסיר את ה"קרום", היינו, ההעלם והסתור של העולם.

זאת ועוד:

גם לאחרי שמסירים את הקרום שמבחוץ, הנה בכדי שיהיה "יין", יש צורך לסחוט ולדרוך את בשר הגפן. וענינו ברוחניות - "רוח נשברה לב נשבר ונדכה"⁴⁰, שעלידי זה "יצא סוד".

כלומר: אף-על-פי שלומד תורה ומקיים מצוות, ויודע בעצמו שלא חטא מימיו, שלכן הוא צדיק בעיני עצמו, ובמילא עושה חשבון שהקב"ה לא יוכל לפרוע את התשלום ("זיך אויסצאלן פאר אים") אפילו אם ייתן לו "כל חללי עלמא"⁴¹, כיוון שאין זה שרר מספיק לגבי עבודתו -

הנה יש מקום לומר שכן הוא האמת, שבשביל התורה ומצוות שמקיים יהודי הרי "כל חללי עלמא" אינו מספיק עבורו⁴², אבל אף-על-פי-כן, כאשר יתבונן שענינו הוא לגלות אלקות בעולם, שאלקות הוא למעלה באין-ערוך מכל מציאותו, אזי יבין שכל זמן שנשאר לעמוד במציאותו, אינו כלי להמשיך אלקות בנפשו,

- שהרי מבלי הבט על מעמדו ומצבו, שלא חטא מימיו, ועובד עבודתו כמו צדיק תמים, הרי כל זה הוא המציאות שלו, ואין זה כלי לאלקות - ועלידי התבוננות זו יהיה אצלו "לב נשבר

הוי" שיעמדו ויהיו מוכנים לביאתו - "ראו גידולים שגדלנו", הנה העמדנו לך "צבאות הוי", בני-ישראל ובנות-ישראל, כפי רצון ה', יהודים בריאים ברוחניות ובמילא בריאים בגשמיות, ואז יוליך אותם משיח אל ארץ טובה ורחבה, בגאולה השלימה.

ז. (אחר כך אמר:) כ"ק מו"ח אדמו"ר ייסד באוסטרליא מוסד עבור חינוך הבנים, ועלידי התעוררות רחמים רבים שממשיך הרבי, מתנהל המוסד בהצלחה מופלגה, עלידי פלוני בן פלוני וכל משפחתו³² שהם העומדים בראש.

ועל-פי האמור שחינוך הבנות חשוב לא פחות מאשר חינוך הבנים, ועוד יותר ממנו - יקימו מוסד גם עבור חינוך הבנות³³, ומשפחה הנ"ל תהיה מהעומדים בראש, ובודאי לא תהיה מניעה מצד עניני כספים, שהרי סוכם ("ווי מ'האָט שוין אָפגערעדט") אשר "לי הכסף ולי הזהב"³⁴.

ואז יאמרו למשיח שהוא כבר יכול לבוא... שהרי גם באוסטרליא ישנו כבר מוסד עבור חינוך הבנות: "בית רבקה" ו"בית שרה", ובמילא יכול כבר משיח לבוא, ולקחת את "צבאות הוי" אל ארץ טובה ורחבה.

(וסיים כ"ק אדמו"ר): כיוון שהניחו עתה "אבן הפינה" עבור "בית רבקה" ו"בית שרה" באוסטרליא - יאחלו כל הקהל להנ"ל: "מזל טוב".

* * *

ח. לאחרי "ארץ חיטה ושעורה", דקאי על ב' אופני ההתבוננות דנפש האלקית ונפש הבהמית (כפי שנפעלים גם אצל עקרת-הבית, כנ"ל ס"ו), הנה בכדי שההתבוננות תפעל פעולתה להיות "תשמעון גו' ושמרתם ועשיתם" - צריך להיות גם "גפן" (כהמשך הכתוב), "נכנס יין יצא סוד"³⁵,

(36) ראה לקו"ת שה"ש ב, סע"א ואילך. ובכ"מ.
(37) ראה תו"א מקץ לא, רע"א. ויחי מו, ב. ובכ"מ.

(38) ס' שופטים ט, ג.

(39) ראה לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.

(40) תהלים נא, יט.

(41) ראה שבת עז, ב ובפרש"י. ועוד.

(42) ראה תו"א מקץ ש, ג.

(32) כ"ק אדמו"ר הזכירם בשם ר' משה זלמן ובנו ר' דוד וכל משפחת פייגלין (המו"ל).

(33) ראה מכתב י"ז סיון; י"ח מנ"א; כ"ט מנ"א; אדר"ח אלול; י"ב אלול - שנה זו (אגרות-קודש ח"ג ס"ע קפו ואילך; ע' שעת; ריש ע' תט; ס"ע תיג ואילך; ע' תנה). וראה גם ח"ד ריש ע' ג.

(34) חגי ב, ת. וראה קידושין בסופה.

(35) עירובין סה, סע"א. וש"נ.

אחרים, בגשמיות, והיו גם כמה "מסירות":
פעם אחת הגיע פקיד אל אאמו"ר ומסר
לו פקודה שנתקבלה מעיר-הבירה, פטרבורג,
שבמשך כ"ד שעות עליו לעזוב את המחוז.
כדי לברר אצל הפקיד את סיבת הפקודה
- נתנו לו מעט משקה... ו"נכנס יין יצא סוד"
כפשוטו, ואז נתברר, שהיתה "מסירה" על אאמו"ר
שהוא גורם בלתי-סדר בעיר: רב יהודי, תמורת זה
שצריך להיות דוגמא שגם אחרים ילמדו ממנו -
הרי הוא "שיכור", וקורע בגדים מאנשים...

ונדכה" - שכן, עם היות ש"כל חללי עלמא" אינו
מספיק עבורו, מהי התועלת בכל זה כאשר אין לו
שייכות לאלקות?!...!

וכאשר נעשה אצלו "לב נשבר ונדכה" - הרי זה
כמשל ה"גפן" שכאשר סוחטים ודורכים את הבשר
אזי מתגלה ה"יין", וכמו כן ברוחניות, שעלידי
"לב נשבר ונדכה" מתגלה ה"יין" ש"משמח אלקים
ואנשים",

והיינו, שיומשך אלקות בנפשו ובעולם, שזהו
הפירוש ד"משמח אלקים ואנשים" - שנעשה

הרב לא היה יכול עוד להתאפק, ואמר: על כבודי הנני מוחל, אבל אינני יכול למחול על "כבוד התורה" - לקחתם "ארון מלא ספרים" והצלפתם בו!...

כאשר חקרו ודרשו לפשר הדברים - התברר
שהכוונה היתה למאורע שהיה בהתועדות י"ט
כסלו:
בי"ט כסלו התועדו כל הלילה, וכפי שהיה
הסדר אצל חסידים כשהתועדו כל הלילה,
שלפנות בוקר היו פושטים את הבגד העליון
("סירטוק"), והיו יוצאים בריקוד ללא הבגד
העליון.

גם בי"ט כסלו הנ"ל התועד אאמו"ר בחברת
חסידים כל הלילה, והיו במצב רוח עליו
("אויפגעלייגט"), ובמהלך ההתועדות פשטו את
הבגד העליון, ואאמו"ר "סייע" לאחד המסובים
לפשוט את הבגד העליון, לקח מעט משקה ויצא
בריקוד.

וכפי שהתפרש המאורע אצל "עולם'שע" -
שאאמו"ר היה אז שיכור... שהרי אילו היה מפוקח
("ניכטער"), לא היה יוצא לפתע בריקוד, שכן,
רב גדול בתורה צריך להיות זהיר בכבוד התורה,
וצריך להקפיד על כך שהבעלי-בתים יחלקו כבוד
לתורה שנמצאת בו פנימה,

- (כ"ק אדמו"ר סיפר בבת-שחוק): כאשר כ"ק
מו"ח אדמו"ר היה בלענינגראד, היתה התועדות
חסידים בשמחת-תורה או בי"ט כסלו שהיה

שמחה בשם "אלקים", בגימטריא הטבע⁴³, עלידי
זה שנמשך ומאיר בו שם הוי' (דלעילא) שלמעלה
מהשתלשלות⁴⁴, ובמילא נעשית גם ההנהגה למטה
("אנשים") באופן של בלי גבול, כמדובר במאמר⁸
בעניין "עושיין רצונו של מקום"⁴⁵ - "ועמדו"⁴⁶ זרים
ורעו צאנכם⁴⁷.

* * *

ט. ה"רבנות"⁴⁸ הראשונה של אאמו"ר (בעל
ההילולא) היתה בעיר יעקאטרינעסלאוו, שהיתה
אחת הערים הגדולות בכל המחוז.

על רבנות זו היתה התנגדות גדולה - כנראה
היה זה מצד העלמות והסתרים בגלל עניינים

(43) פרדס שי"ב פ"ב. ר"ח שער התשובה פ"ו (ד"ה והמרגיל -
קכא, ב.). של"ה פט, א. א. קפט, א. ועוד. תניא שהיה"א רפ"ו.
ובכ"מ.

(44) ראה לקו"ת שה"ש שם, ב.

(45) ברכות לה, ב.

(46) ישעי' סא, ה.

(47) המשך הענין (בנוגע ל"תאנה" ו"רמון") - נתבאר בשיחת
ש"פ ראה מבה"ח אלול ס"ו ואילך (לקמן ע' 170 ואילך).

(48) ראה גם תורת מנחם - התועדות ח"א ע' 146 ואילך.
וש"נ.

יהודים, כי, כאשר מתבייש מפני הזולת, חושב זה שעומד מן הצד: היום – מרמה את הקב"ה, בגלל שמתבייש ממני, ומחר – ירמה גם "סוחר", כדי לשאת חן בעיני סוחר אחר... ובמילא מוכן גם בשכל אנושי, שהדרך היחידה לשאת חן בעיני בני אדם היא, שכאשר אוהו שהאמת היא כך וכך, אזי עושה כן בגלוי לעין כל, ללא הגבלות.

ובפרט על-פי מה שנתבאר במאמר⁸, שכאשר העבודה היא באופן של "בכל מאדך", בלי גבול, אזי ההנהגה היא באופן ש"עמדו זרים ורעו צאנכם".

וכפי שמבאר אדמו"ר הזקן במאמר⁵³ – שעליו מיוסד המאמר דלעיל – על הפסוק "ושמר גו' ואת החדסד", ש"חדסד" הוא נעלה יותר מ"צדקה", שהרי צדקה היא לעניים, וגמילות-חסדים היא בין לעניים ובין לעשירים⁵⁴, והיינו, שצדקה היא מילוי החיסרון בלבד, ואילו חסד הוא עניין של עשירות. ואם כן, כאשר העבודה ד"תשמעון גו' ושמרתם ועשיתם" תהיה באופן ד"בכל מאדך", אזי יומשך לא רק "די מחסורו"⁵⁵, שזהו עניין של הגבלה, אלא גם עניין של עשירות, בלי גבול. והעניין ד"מרבה נכסים מרבה דאגה"⁵⁶ יתבטא רק בכך שיצטרכו לדאוג כיצד לנצל את העשירות בעניין הצדקה כו'.

וכאמור... שעכשיו רואים כבר גם בעיני בשר, שדווקא על-ידי ההנהגה על-פי התורה זוכים לחיים מאושרים גם בגשמיות.

(מהתוועדות כ"ף מנחם-אב ה'תשט"ז.
תורת מנחם' כרך יז עמ' 147-157, בלתי מוגה)

נוכח בה אחד הרבנים, "א' עולם-שער". באמצע ההתוועדות חשקה נפשו לומר פלפול בנגלה. ומובן שלא היה זה הזמן המתאים לכך. והחליטו המסובים⁴⁹ לצוות עליו להשתטח ("לייגן זיך") על השולחן... וכן עשה – שהרי אמרו חז"ל⁵⁰ "חברך קרייך חמרא אוכפא לגביך מוש" (טול אוכף של חמור... ושים אותו על גבך, כלומר, הודה לדבריו), ובמילא, כאשר יהודים מצווים להשתטח על השולחן, צריכים לעשות כן... וכאשר השתטח על השולחן, הצליפו בו ("מ'האָט אים אַריינגעציילט") אחת ושתיים ושלש וארבע, כמניין ד' אותיות שם הוי"ו... – יש דעה⁵¹ שמספר המלקות בערב יום-הכיפורים קשור עם שם הוי"ו – בתחילה שתק ולא אמר להם מאומה, כיוון שלא רצה להכשיל יהודים ולעבור על "לפני עור לא תתן מכשול"⁵², אבל אחר כך לא היה יכול עוד להתאפק, ואמר: על כבודי הנני מוחל, אבל אינני יכול למחול על "כבוד התורה"... לקחתם "ארון מלא ספרים" והצלפתם בו!..."

וכיוון שאדמו"ר פשט את בגדו העליון ויצא בריקוד, הרי זו ראייה מפורשת שהיה שיכור... ואז הסבירו להפקיד את העניין, ובטלה הגזירה.

כלפי מה הדברים אמורים? – להורות שלא צריכים להתפעל. ישנם כאלה שעושים הכול בהגבלה, כיוון שיראים שיאמרו עליהם: הנה רב, יהודי דתי, חסיד ליובאוויטש, וכיוצא בזה. אבל האמת היא שהנהגה כזו לא תביא נשיאת חן. אדרבה: כאשר הנהגתם תהיה ללא הגבלות – דווקא אז תהיה להם נשיאת חן אפילו בעיני אינם-

(53) ראה אוה"ת ריש פרשתנו.
(54) סוכה מט, ב.
(55) פ' ראה טו, ח.
(56) אבות פ"ב מ"ז.

(49) כ"ק אדמו"ר הזכיר שבנימין אלטהויז הי' נוכח שם.
(50) ב"ק צב, ב (ובפרש"י).
(51) ראה פע"ח שער יוהכ"פ פ"א.
(52) קדושים יט, יד.

הפצת היהדות: הוראות מיוחדות

החובה לקרב יהודים לתורה ואין לעשות זאת -
לאור תורתו והדרכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש
הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חישי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

עקבתא דמשיחא

הפצת המעיינות בזמן זה

ההשתדלות בהפצת המעיינות חוצה נוגעת בייחוד בדרא דעקבתא דמשיחא: עניין זה לא היה נוגע כל־כך בזמנים שהיו צריכים להמתין ריבוי זמן עד שיהיה גילוי משיח למטה מעשרה טפחים; אבל כאשר נמצאים בדרא דעקבתא דמשיחא, אשר "הנה זה עומד אחר כתלנו" בפועל – הרי כדי שתהיה המשכה מלמעלה, צריכה להיות העבודה למטה מעין זה, שזוהי העבודה של "יפוצו מעינותיך חוצה": "יפוצו" – ללא מדידה והגבלה, "מעינותיך" – פנימיות התורה, שזהו עניין עולם האצילות, ועד שיגיע גם "חוצה" – בעולם הזה הגשמי, שזהו פנימיות העניין שמשיח צריך לפעול בגלוי, לעיני כל בשר.

(תורת־מנחם (ה'תש"כ) כרך כו, עמ' 190)

אין עתה סדר בבירורים

ההתעסקות בפעולה על הזולת צריכה להיות הן בנוגע לעניינים פשוטים של קיום תורה ומצוות, והן בנוגע ללימוד תורת החסידות.

לכאורה יכולים לטעון: בשעה שצריכים לעורר אודות הנחת תפילין, שמירת שבת, וכיוצא בזה – מה מקום לדבר אודות לימוד החסידות, ובפרט עניינים עמוקים בתורת החסידות, כמו בעניין עולמות האין־סוף שלמעלה מאצילות, ביאור החילוק שבין ביטול עולם האצילות לביטול עולמות האין־סוף שלמעלה מאצילות!?!...

התגלות תורת החסידות – ממשיכים לטעון – היא כדי לבוא לאהבה ויראה [כמו שכתב הרמב"ם "היאך היא הדרך לאהבתו ויראתו, בשעה שיתבונן כו", התבוננות בגדולת ה']], שעלידי זה תהיה עליית התורה ומצוות למעלה, שהרי "אורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא"; אבל מהי שייכות התגלות תורת החסידות למעמד ומצב שצריך לעורר ולפעול אודות קיום התורה ומצוות!?

והמענה לזה:

ידוע מה שכתב כ"ק אדמו"ר נ"ע במכתבו הידוע שנדפס במבוא לקונטרס ומעין, ש"עתה הוא זמן הבירורים היותר אחרונים דעקבות משיחא . . . לא יש עתה סדר והדרגה באופני הבירורים והתיקונים", ובמילא, צריכים לעסוק בכל העניינים, שהרי אין אתנו יודע עד מה בסוד הבירורים.

זאת ועוד: אף־על־פי שהתגלות החסידות היא כדי לבוא לאהבה ויראה, מכל מקום, לא נתגלתה תורת החסידות בדורות הראשונים (שהיו שייכים יותר לענייני אהבה ויראה), ש"היתה נסתרה בימיהם ונעלמה מכל תלמידי חכמים כי אם ליחידי סגולה", כי אם, בדורות האחרונים, בעקבות משיחא דווקא. ושני טעמים בזה: (א) כיוון שבעקבות משיחא הולך ומתגבר החושך ביותר, יש צורך לבטל ולהאיר חושך גדול זה על־ידי אור גדול ביותר. (ב) כיוון שמתקרבים לימות המשיח שאז יהיה שלימות גילוי פנימיות התורה, צריך להיות הכנה מעין זה על־ידי הפצת המעיינות חוצה.

ומזה מובן גם בענייננו – שגם במעמד ומצב ירוד שצריכים לעורר ולפעול בנוגע לקיום תורה ומצוות, צריכה להיות הפעולה גם על־ידי לימוד תורת החסידות. ואדרבה: כיוון שלימוד החסידות קשור עם עניין תשובה עילאה, נעשה על־ידי זה הדילוג למעמד ומצב שבאין־ערוך כלל למעמדו ומצבו הקודם.

(תורת־מנחם (ה'תשי"א) כרך ב, עמ' 41)

יום הולדת בבית הבן־איש־חי

שמירת המזוזה היא חלק מתוכן המצווה • לא כל 'עם הארץ' יכול
ליטול את השם 'אפיקורוס'... • התועלת שבקבלת החלטות במעמד
רבים * האם ללומד משניות לעילוי נשמה יש חלק בזכות הלימוד? •
על חשיבות ה'סמיכה' ובעלי ההוראה • וסימוכין ל'מבצע יום־הולדת'
דבריו המפורשים של הבן איש חי • מסדרת 'יסודתו בהררי קודש'

אין זה אלא סכלות, ומכל־מקום מיקרי מכוון לעשות רצון ה' על מנת לקבל פרס ואין זה תכלית האמיתי, ומכל מקום כיון שמכוון לצאת ידי־חובתו, יוצא הוא בזה."

אבל כ"ק אדמו"ר סבור בצורה ברורה יותר, שמכוון שהמזוזה עניינה וסגולתה הם אכן שמירה, לא גרע (אף במעט) כוונתו של האדם שחושב על השמירה.

ובכל אופן קרובים דברי החת"ס לדברי הרבי.

מיהו 'אפיקורס'?

בשיחת שבת־קודש פרשת תרומה תשמ"ג (התוועדות תשמ"ג כרך ב' עמ' 999) הובאו דברי כבוד־קדושת אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע שתבע ממישהו בענייני תורה ומצוות, והלה טען בתגובה כי הוא הינו 'אפיקורס', והגיב כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ:

כדי להיות 'אפיקורס' צריכים קודם להיות מלומד עד כדי "יודע את ריבוננו", ורק אז שייך המושג של 'אפיקורס', ש"מכוון למרוד בו" חס־ושלום; אבל כאשר מדובר אודות 'עם הארץ' – לא שייך לכנותו בתואר "אפיקורס" אלא בתוארים כ"בעל תאוה"... "כסיל" וכו' וכו'...

השומר בפתח

הקובע מזוזה לשם שמירה הרי זה מענייני המצווה ומטרותיה, ונחשב לו שקיים המצווה בשלימותה – דברים אלו מביא הרבי בליקוטי שיחות (כרך י"ט שיחה לפרשת עקב, עמ' 122), לגבי השמירה שבמצוות מזוזה הנזכרת בפרשתנו. ומה שפסק הטור שכוונת המצווה תהיה רק "לקיים מצוות הבורא", היינו מכיוון שבכל אופן היה מקיים את המצווה באותו חשק גם בלי תועלת זו, מוכח שרצונו לקיים המצווה בגלל ציווי הבורא, אלא שיחד עם זאת מותר לחשוב בעת קיום המצווה שתוכנה לצורך השמירה.

להעיר, שכעין זה (אבל לא ממש) כתב בשו"ת חתם סופר (אבן העזר חלק ב' סימן צ) וז"ל:

"והנה בוודאי אין תכלית המצווה של מזוזה לשמירה רק להעלות ייחוד השם על לבו. ומכל מקום מי שמכוון בקביעתה לקיים מצוות ה' שציוונו ה' וסובר שאין בזה אלא שמירה לא נאמר שלא יצא ידי חובתו, שאם־כן רוב ישראל אינם יוצאים ידי חובת מזוזה. וגם הרמב"ם לא כתב שבטלו המצווה אלא על־ידי שכותבים מבפנים שמות מלאכים ועל־ידיזה בטלו המצווה, אבל על־ידי שטעו בתכליתה

פרשת ויקרא מצוה קיז ("שלא להקריב שאור או דבש"):

בהרחיק החמץ... לקנות מדת הזריזות... ונתחייב הענין במנחת היחידים יותר ממנחת הציבור, לפי שהיא אוש והעצלה נמצא ביחיד יותר, כי הרבים יזהירו זה את זה, ולכן לא תקפיד התורה על זה במנחת הציבור וכו'.

זכות הלימוד לעילוי הנשמה

בשנת תשל"ד שיגר הרה"ח ר' ישראל נח בלינצקי מכתב למזכירו של הרבי הרב ח.מ.א. חזקוב ובו שאל, אם "נשאר לו איזו זכות בהפרק משניות שלומד בעד נשמת מי שהוא" [מאחר שהזכות היא בעיקר לעילוי הנשמה], והשיב לו הרחמ"א חזקוב (במכתב מכ"ב סיון תשל"ד, אגרות קודש כרך כט עמ' קפ):

"ושמח אני להודיעו בזה כי כ"ק אדמו"ר שליט"א הואיל להורות כי בודאי [תיבת 'בודאי' נכתבה בכתי"ק כ"ק אדמו"ר] יש לכת"ר זכות בלימוד המשניות כהנזכר לעיל".

ואולי יש למצוא מקורו, במה שמבואר לענין הסכם יששכר וזבולון כמבואר באור החיים (שמות ל, ג): "כי מה שיטול מן הקודש בעד מחצית כספו לא שיתנכה מחלק הלומד, ונמצא כל אחד אין בידו אלא מחצית שכו, לא כן הוא כי שקל הקודש כפול היה ונמצא כל אחד בידו שקל שלם".

ועפ"י דברי האור החיים הנ"ל (וראה גם מדבר קדמות להחיד"א מערכת מ אות לו. פתחא זעירא לספר הפלאה כתובות אות מו) מובן המענה לשאלה הנ"ל כי "בודאי יש זכות בלימוד המשניות" ללומד עצמו.

כי בנוסף לזה שלפי פשטות הסכם זה על פי חז"ל והפוסקים יש לו זכות, הרי שבודאי יש לו חלק שלם! [ועל כרחק צריך לומר שנכתב לפי שאלת השואל ולכן התשובה היתה "בודאי", ולא נחית לחלק באיזו דרגה של 'זכות' מדובר, וק"ל].

למדנים ובעלי הוראה

בשיחת יו"ד שבט תשט"ו (תורת מנחם כרך יג עמ' 228 ואילך) ובהזדמנויות נוספות (יו"ד

[וראה גם תורת מנחם כרך יו"ד עמ' 279; כרך ז"ך 427; כרך מב עמ' 244].

ויש לציין לפירוש רש"ש שבת לא, א שמבאר את הנהגתו של הלל ("מעשה רב") במי שביקש ללמוד את כל התורה על רגל אחת - "נראה לי דכוונתו דכופר לא מיקרי אלא אחר החקירה בכל חלקי הסותר, אבל זה לא חקר ולא נוכח אלא ש[=לדבריו] לא היה מאמין [=שהיא מפי הגבורה]...".

דברי הרש"ש נסובו על הנאמר ברש"י שם ד"ה גייריה: "וסמך על חכמתו שסופו שירגילנו לקבל עליו... שלא היה כופר בתורה שבעלפה אלא שלא היה מאמין שהיא מפי הגבורה, והלל הובטח שאחר שילמדנו יסמוך עליו".

מסיבת יום הולדת

בשיחת אחרון של פסח תשמ"ח הע' 81 הובא: "וכן כתב בן איש חי (חלק ההלכות - שנה א', פרשת ראה סעיף ז): "יש נוהגים לעשות בכל שנה את יום הלידה ליום טוב, וסימן יפה הוא, וכן נוהגים בביתנו". ומוסיף הרבי: "ונהרא נהרא ופשטיה".

ויש להוסיף שה"בן איש חי" עצמו - שיום הולדתו חל בכ"ז מנחם-אב - בפירושו 'בן יהודע' למסכת ברכות (כח, א ד"ה ההוא יומא), כתב עוד בענין זה דברים נחרצים:

וידוע שיום הלידה יהיה המזל של האדם חזק ומוצלח, ועל כן נוהגים שכל אדם יעשה יום הלידה יום טוב לעצמו...

יצוין, שבהשוואה לקטע בבן-אישי-חי בו נאמר רק "יש נוהגים", נאמר בבן-יהודע "נוהגים שכל אדם". מאידך, בן-אישי-חי הוא א. ספר הלכות. ב. מדגיש גם מעשה רב - "וכן נוהגים בביתנו".

החלטות במעמד רבים

בהזדמנויות רבות הזכיר כ"ק אדמו"ר שקבלת החלטות טובות במעמד אחרים "יש לזה חיזוק רב יותר מההסכם שעושה בפני עצמו" (כמבואר בד"ה החלצו תרנ"ט פ"י), כמו לדוגמה בשיחת אחרון של-פסח תשמ"ח על-דבר מנהגי יום הולדת, ועוד. יש להצביע על דברים שכותב בספר החינוך

כרך טז עמ' 313 הע' 35; תורת מנחם כרך ג' עמ' 287; כרך לח עמ' 172; ועוד).

ולהעיר שכן תירץ בספר 'מעין החכמה' (לר') נח חיים צבי אב"ד אה"ו פ,א: "דפשיטא דלעונשי בית-דין לא מהני תשובה דאם כן בטלו כל עונשי בית-דין, שמירת העונש יחניף תשובה בפיו ובקרבן ישים ארבו להשיב על קיאו כי האדם יראה לעינים".

ובאמת יסוד הדברים נמצאים גם ב'מנחת חינוך' (מצוה שסד), שכתב כך:

"דבאמת דינא הכי דתשובה עם מיתה מכפרת, אבל תשובה גמורה דוקא, וזה קמי שמיא גליא, והש"ס מודיע לנו דתשובה מועלת, אבל אנחנו לא ידענו אם זה עשה תשובה גמורה... אין אנחנו יודעים מה שבלבו... וזה ברור ופשוט".

וכן בשו"ת הרד"ך - לר' דוד ב"ר חיים הכהן מקורפו - בית י"א: "דהא בוידוי דברים דוקא אין לנו ראייה גמורה לגמרי שחוזרין בתשובה... עיין שם דבריו. ואכן בליקוטי שיחות (כרך כח עמ' 95) נתבאר בהרחבה יסוד זה ושם (הערה 22) הוסיף הרבי עוד מראי מקומות בנושא; ומכאן שיסוד זה הוא עיקרי בכמה וכמה עיקרי תורה והלכה.

שבט תשל"ז - לקוטי שיחות כרך טז עמ' 142 ואילך) דובר אודות חשיבות לימוד הלכות והוראה למעשה:

מה התועלת ב'גאונים' ומחדשי חידושים' כשחסר בעניינים היסודיים - רק לאחר שעניינים אלו הם כדבעי אפשר להגיע ליגדיל תורה ויאדיר!... כדברים האלו ממש כותב המאירי במסכת יומא כו,א על הצורך בסמיכה להוראה (ושיהיו אחרים מסכימים עליו שהוא ראוי לכך, ואין אדם ראוי לכך בשלימות הידיעה בלבד): "שכמה ראינו שידיעתם גדולה בתלמוד, שאינם יודעים לכוין שמועה אחת להלכה, ולמה שראוי להורות מכוחה. וכמה מוחזקים בחדרי תורה, וכשהוראה מגעת לידם אף הפתח אינם מוצאים".

עונש לבעל תשובה?

בשיחות רבות השתמש הרבי בדברי ה"נודע ביהודה" (אורח חיים מהדורה קמא סל"ה) על כך שלא מועילה תשובה על עונשי בית-דין, כי אין מתחשבים בכוונת ומחשבת הלב כו' (ראה לדוגמה: לקוטי שיחות כרך ב' עמ' 642; כרך ט' עמ' 106;

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב־4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 138 ש"ח (ב־2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000.

כמוֹכן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

פרשת עקב

והיה עקב תשמעון (ז,יב)

במילה 'עקב' שני פירושים: רש"י מפרש שהכוונה ל"מצוות קלות שאדם דש בעקביו", ובחסידות מבואר שיש כאן רמז לעקבתא דמשיחא, שאז ודאי "תשמעון", מכיוון ש"סוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן" (רמב"ם הלכות תשובה פ"ז). ושני הפירושים קשורים זה לזה, כי הן בקיום המצוות הקלות הן בעבודה בעקבתא דמשיחא באה לידי ביטוי התבטלות גמורה לה'.

קיום המצוות הקלות – מי שמקיים מצוות מתוך קבלת עול טהורה מקיים את כולן בשווה, ואינו מבחין בין קלות לחמורות; ואילו כאשר קיום המצוות הוא מתוך תענוג, ייתכן שהמצוות החמורות יהיו חביבות יותר מהמצוות הקלות.

העבודה בעקבתא דמשיחא – עקבתא דמשיחא הוא זמן של הסתר פנים וחושך כפול ומכופל, ועבודת ה' בתקופה כזו היא בעיקר מתוך קבלת עול, לא מתוך תענוג, כך שנעדר לגמרי ה"אני" של האדם, ועבודתו מבטאת התבטלות מוחלטת להקב"ה.

(לקוטי שיחות כרך ח"ט, עמ' 71)

ואכלת את כל העמים (ז,יז)

כלומר, תבררו ותעלו את כל העמים. כשם שיהודי מברר ומעלה את הניצוץ האלוקי שבמאכל כשהוא אוכל, כך הוא מעלה את ניצוצות הקדושה שבאומות העולם, על-ידי שהוא נושא ונותן איתם באמונה, ומהכסף שהוא מרוויח הוא נותן צדקה. ואל יהא הדבר קל בעיניך, שכן מבואר בחסידות שמשא ומתן באמונה ממשיך אותה המשכה שמלאכים ממשיכים בשירם ובזמרים.

(ספר המאמרים תר"ל, עמ' פח)

כי תאמר בלבבך רבים הגויים האלה מזמני (ז,יז)

אומר הרב המגיד ממזריטש:

"כי תאמר" – אם תחשוב לעצמך, "בלבבך רבים הגויים האלה" – שיש בליבך גויים רבים, מידות רעות, עליך לדעת ש"מזמני" – אתה אשם בכך, שכן אם היית דבק בהקב"ה ומתבטל לפניו, היית מסוגל להפוך מידות אלו לטוב. וכפי שאנו רואים שכאשר מחזירים חיטה לשורשה, לכוח הצומח שבאדמה, והיא נרקבת שם, היא משתנית מחיטה אחת לחיטים רבות.

(מגיד דבריו ליעקב, עמ' כד)

עד אבוד הנשאים והנסתרים מפניך... כי ה' אלוקיך בקרבך אל גדול

ונורא (ז,כ"א)

"הנסתרים מפניך" רומז לרע דק ביותר, שלגודל דקותו אינו נראה. כדי לגלות ולבטל רע כזה יש צורך באור גדול ביותר – "אל גדול ונורא".

(תורה אור הוספות עמ' קד)

לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם (ח,ג)

"לחם" רומז לתורה, כמבואר במדרש (במדב"ר פ"ח). רומזת כאן התורה, שאדם אינו יכול לחיות מלימוד התורה בהשגה ובעיון בלבד, אלא עליו להוציא בפה את מה שהוא לומד. ככתוב (משלי ד): "כי חיים הם למוצאייהם", ואמרו רז"ל (עירובין נד) "אל תקרי למוצאייהם אלא למוצאייהם בפה".

(לקוטי תורה דברים, עמ' פד)

שמלתך לא בלתה מעליך (ח,ד)

מפרש הרב המגיד:

"שמלתך" – הלבוש הרוחני שנוצר מקיום המצוות שלך, "לא בלתה" – לא נקרעה, "מעליך" – בזכותך, מכיוון שקיימת את המצווה ללא פנייה אישית, שכן קיום מצווה מתוך פניות מביא לקריעת וביטול לבוש זה.

(אור תורה)

שמלתך לא בלתה מעליך (ח,ד)

שהיה הענן משהצם (רש"י)

החושך עצמו ("ענן") גורם להתעלות רוחנית ("גיהוץ"). לפעמים אין אדם מצליח לעורר את ליבו לתפילה בחמימות, וכתוצאה מכך הוא משתדל בכל כוחו להתגבר על מחיצה זו ולבטלה, וכמו ילד קטן שאביו מתרחק ממנו, שהריחוק מגדיל את אהבת הבן אל אביו. זהו שנאמר (יחזקאל א) "ענן גדול ואש מתלקחת": ה'ענן גדול' מביא לאש מתלקחת, התלהבות וחמימות.

(אור תורה)

בעת ההוא הבדיל ה' את שבט הלוי... לעמד לפני ה' לשרתו... ה' הוא נחלתו" (י,ח-ט)

"לוי" קשור עם עניין הגבורות, כידוע שכוהנים ולויים הם חסד וגבורה. הווי אומר: כאשר רואים עניין של גבורות, חושך כפול ומכופל של הגלות, יש לדעת שכוונת ההסתר היא להוסיף באור הקדושה כיתרון האור מן החושך – "לעמוד לפני ה' לשרתו... ה' הוא נחלתו". בעניין זה מסופר שכאשר הרבי הרי"צ היה בספינה בדרכו מארץ הקודש בשנת תרפ"ט, הגיעה אליו הידיעה על הפרעות שאירעו בחברון. כתוצאה מכך נתקף הרבי בהתקף כליות. בספינה זו נסע גם הד"ר וואלך, שטיפל ברבי עד שחזר לאיתנו. לאחר מכן נכנס הרופא אל הרבי וביקש תיקון, באומרו, שעובדת היותו בספינה אפשרה את מחלתו של הרבי, שכן אילו לא היה בספינה, לא היה הרבי נחלה מלכתחילה! ואף כאן, ירידת הגלות עצמה מכריחה שקדמה לה האפשרות של תיקון ועלייה.

(שיחת ש"פ עקב תשמ"ה. התוועדות תשמ"ה כרך ה, עמ' 2770)

כמה ארך־אפיים לפניו

עשרה דורות מאדם ועד נח, להודיע כמה ארך אפיים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שהביא עליהם את מי המבול. עשרה דורות מנח ועד אברהם להודיע כמה ארך אפיים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שבא אברהם אבינו וקיבל שכר כולם (פרק ה, משנה ב)

פירוש רבנו עובדיה מברטנורא:

"להודיע כמה ארך אפיים לפניו" – אף אתה אל תתמה שהאריך לעובדי כוכבים כל השנים הללו שהן משתעבדין בבניו, שיותר האריך לדורות שמאדם ועד נח, ואחר־כך נשטפו. וקיבל עליו שכר כולם – עשה מעשים טובים כנגד מה שהיה ראוי שיעשו כולם, לפיכך נצולו כולם בזכותו, וכמו שנטל עליו עול מצוות בעולם־הזה כנגד כולם, כך קיבל בעולם־הבא שכר כנגד כולם.

פירוש כ"ק אדמו"ר:

במשנה הקודמת פירט התנא שני טעמים לבריאת העולם בעשרה מאמרות. א) "להיפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם", ב) "וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם". ומשנתנו ממשיכה בשני עניינים אלו: א) הדורות מאדם עד נח היו רשעים שאיבדו את העולם, והקב"ה נפרע מהם במי המבול. ב) גם הדורות מנח עד אברהם היו מכעיסין ובאין, אבל אברהם "קיים" את העולם, הוא פעל קיום גם בדורות שקדמו לו, ולכן היה אז "שכר כולם" ואברהם קיבל שכר זה. אבל עדיין אינו מובן: מדוע היה אפשר לפעול "קיום" רק בדורות שמנח ועד אברהם ולא באלה שמאדם ועד נח?

והביאור: יש שני סוגי רע. א) דברים שהם רע גמור ואין בהם טוב כלל. דברים אלו צריכים לאבד, בחינת "שבירתן זוהי טהרתן". ב) דברים שאין בהם טוב גלוי, אך יש בהם ניצוץ של טוב. עם דברים אלו יש להתעסק עד שמקיימים אותם, על־ידי זה שמהפכים אותם מרע לטוב.

ובנידון־דידן: הרע של הדורות עד נח היה רע גמור, המאבד את העולם, ולכן הביא הקב"ה עליהם את המבול ונמחו כליל; מה־שאינ־כן הרע של הדורות עד אברהם היה כזה שאפשר להפכו לטוב, וכשבא אברהם ו"קיים" את העולם ותיקן והשלים כל עשרת הדורות, אז קבל שכר כולם.

ושתי תקופות אלו יש גם ב"עולם קטן" – בעבודת האדם. כשאדם שקוע בעניינים בלתי רצויים במשך "עשרה ימים" שלמים ואף־על־פי־כן "טוב לו", הרי אפשר שיתברך בלבבו לאמר "שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך". ולכן אמר התנא, שסיבת הדבר היא רק משום שהקב"ה ארך אפיים וזה ייפסק ככלות הזמן הקצוב. ומכיוון שכן, צריכה להיות העבודה ד"הביא עליהם את מי המבול", כלומר: למחות ולבטל כליל את העניינים הבלתי־רצויים.

אבל עבודה זו אינה מספיקה עדיין, כי הרי חסרים העניינים הטובים שהיה עליו לפעול במשך "עשרה ימים" אלו; ולכן צריכה להיות גם העבודה דאתהפכא חשוכא לנהורא, לתקן ולהשלים מה שהחסיר בימים הקודמים ול"קיים" אותם, ועד שיקבל שכר כולם.

(משיחת שבת פרשת חוקת תשל"ז – על־פי רשימת השומעים בלבד)

הלכות ומנהגי חב"ד

ולנדב ביומא דין לז"נ [=לזכות נשמתו]...³
ביום כ' במנחם־אב תשכ"ד – עשרים שנה
לפטירת אביו ז"ל – יסד כ"ק אדמו"ר את 'קרן לוי
יצחק' על־שם אביו ז"ל⁴.
פרקי אבות – פרק ה.

3) בשולי מכתב (כללי־פרטי) מוצאי ת"ב ה'תשד"מ, לקוטי שיחות
כרך לט עמ' 231. המנהג לנדב, יש לעשותו לכתחילה ביום ו' עש"ק,
כהוראת הרבי המובאת בגיליון הקודם, ואם לא קיימוהו אז – יעשו
זאת ביום ראשון.

4) מטרתו – לעזור בהלוואות במיוחד למוסדות חינוך על־טהרת־
הקודש ולמלמדי לימודי־קודש – ספר־המנהגים שם. וראה לקוטי־
שיחות כרך כג עמ' 270 אודות המגביות והנתינות המיוחדות
לצדקה בימי סגולה (ובארוכה – 'התנועות' תשמ"ה ח"א עמ'
651 ואילך. וב'התנועות' תשמ"ו ח"ג עמ' 593 ואילך שזה שייך גם
לנשים וטף), שזהו דבר הפשוט שא"צ להזכירו במפורש בכל שנה,
ומי שלא נתן – ישלימנה בימים שלאחרי זה, עיי"ש.

שבת קודש פרשת עקב

כ' במנחם־אב

יום היארצייט־הילולא, שבעים שנה, של הרה"ג
הרה"ח המקובל ר' לוי־יצחק שניאורסון נ"ע, אביו
של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו; דור חמישי, בן אחר
בן, לכ"ק אדמו"ר ה'צמח־צדק'. נאסר והוגלה על
עבודתו בהחזקת והפצת היהדות, ונפטר בגלות
בשנת ה'תש"ד, בעיר אלמא־אטא, קזחסטן (ברית־
המועצות לשעבר), ושם מנוחתו־כבוד¹.

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו נהג להתועד ביום זה
(וכשחל בימות החול, היה מסיים מסכת בתחילת
ההתועדות)².

וכתב הרבי: 'ועלי החוב והזכות גדול להציע
ולבקש וכו' – ללמוד בההתועדות מתורתו,

1) תולדותיו – בספר 'תולדות לוי־יצחק' (הוצאה רביעית – קה"ת,
כפר־חב"ד תשנ"ה). תצלום מצבתו שם ח"ג עמ' 764 ו־832.

2) ספר־המנהגים עמ' 100.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש